

Міністерство освіти і науки України
Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка
Національний університет «Києво-Могилянська академія»
Національний університет «Запорізька політехніка»
Національний університет «Одеська політехніка»
Державний університет «Житомирська політехніка»
Державний університет інтелектуальних технологій і зв'язку
Черкаський державний технологічний університет
Херсонський державний аграрно-економічний університет
Академія праці, соціальних відносин і туризму
Економіко-технологічний інститут імені Роберта Ельворті
Східноєвропейський університет імені Рауфа Аблязова

Збірник матеріалів
науково-практичної конференції
молодих вчених та студентів

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ
ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ
В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

Випуск № 1

Кропивницький – 2024

УДК 336–049,3(045)

Актуальні проблеми управління фінансово-економічною безпекою в умовах сучасних викликів: збірник матеріалів науково-практичної конференції молодих вчених та студентів / за заг. ред.: О.М. Левченка, Л.І. Яременко. Кропивницький: РВВ ЦДУ ім. В. Винниченка, 2024. Вип.1. – 240 с.

Збірник матеріалів науково-практичної конференції молодих вчених та студентів є результатом наукових пошуків дослідників в процесі аналізу актуальних проблем управління фінансово-економічною безпекою в умовах сучасних викликів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Левченко Олександр Миколайович	– доктор економічних наук, професор – науковий редактор,
Денисенко Микола Павлович	– доктор економічних наук, професор,
Бондар Юлія Анатоліївна	– кандидат економічних наук, доцент,
Буткевич Оксана Вікторівна	– кандидат економічних наук, доцент,
Довгенко Яна Олексіївна	– кандидат економічних наук, доцент,
Панченко Оксана Петрівна	– кандидат економічних наук, доцент,
Щоголева Інна Валентинівна	– кандидат педагогічних наук, доцент,
Яременко Людмила Іванівна	– кандидат педагогічних наук, доцент, – відповідальна за випуск

Друкується згідно рішення вченої ради факультету математики, природничих наук та технологій Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка (протокол № 3 від 01.11.2024 р.)

Відповідальність за зміст та якість матеріалів несуть автори.

АКТУАЛЬНІСТЬ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Шепель Тетяна

*магістрантка спеціальності 076 Підприємництво та торгівля
Херсонський державний аграрно-економічний університет
м. Кропивницький*

науковий керівник Бойко Л.О.

*канд. с.-г. наук, доцент кафедри підприємництва, обліку та фінансів
Херсонський державний аграрно- економічний університет, м. Кропивницький*

Повномасштабна російсько-українська війна постала не лише як загроза, а й як каталізатор, що вимагає переосмислення бізнес-ініціатив у контексті постійної нестабільності воєнного стану. Це актуалізує необхідність пошуку нових проєктів, які можуть виконати роль своєрідних двигунів утримання національної економіки, водночас покращуючи якість соціального життя населення.

На сьогодні, однією з найбільш перспективних форм бізнесу виявляється соціальне підприємництво. Дана модель, яка ще донедавна сприймалася як новизна в організації бізнесу, тепер демонструє свій потенціал у забезпеченні соціально-економічного розвитку, особливо в умовах та після завершення війни. Соціальні підприємства, в свою чергу, стають не лише механізмами економічної активності, а й важливими гравцями на політичній та соціальній аренах, пропонуючи інноваційні рішення для вирішення соціальних проблем.

Соціальне підприємництво має потенціал стати не лише економічним, а й соціальним рушієм, покликаним активізувати зміни в суспільстві. Воно здатне створювати нові робочі місця, втілюючи в життя проєкти, які відповідають актуальним потребам громад, формуючи таким чином стратегію стійкого відновлення. Дані суб'єкти господарювання поєднують комерційну діяльність із соціальною місією, що дозволяє їм бути фінансово стійкими та одночасно приносити користь суспільству. Вони зосереджуються на вирішенні ключових проблем, таких як боротьба з бідністю, нерівність, покращення доступу до освіти, охорони здоров'я, підтримка вразливих верств населення та розвиток місцевих громад.

У даному контексті соціальний бізнес може стати важливим елементом не лише в економічній сфері, а й у соціальному відновленні України, впливаючи на життя багатьох людей: працевлаштовують представників вразливих груп населення, реінвестують частину свого прибутку в соціальні проєкти тощо. [2]

Соціальне підприємництво в Україні наразі не має офіційного статусу в законодавстві, однак його роль і значення в суспільстві постійно зростають. Соціальні підприємці ставлять перед собою мету вирішувати важливі соціальні проблеми: від задоволення потреб населення до покращення локальної інфраструктури. Таким чином, вони сприяють розвитку суспільства, заповнюючи ті ніші, де держава не завжди встигає діяти ефективно. [1]

Важливо зазначити, що соціальне підприємництво є глобальним трендом, і Україна не є винятком. Розвиток даного сектору може стати потужним інструментом для вирішення соціальних проблем та стимулювання економічного зростання. Однак для його подальшого розвитку необхідно створити сприятливе законодавче середовище, яке б підтримувало та стимулювало їх діяльність. Критерії визначення соціального підприємництва продемонстровано на рис.1.

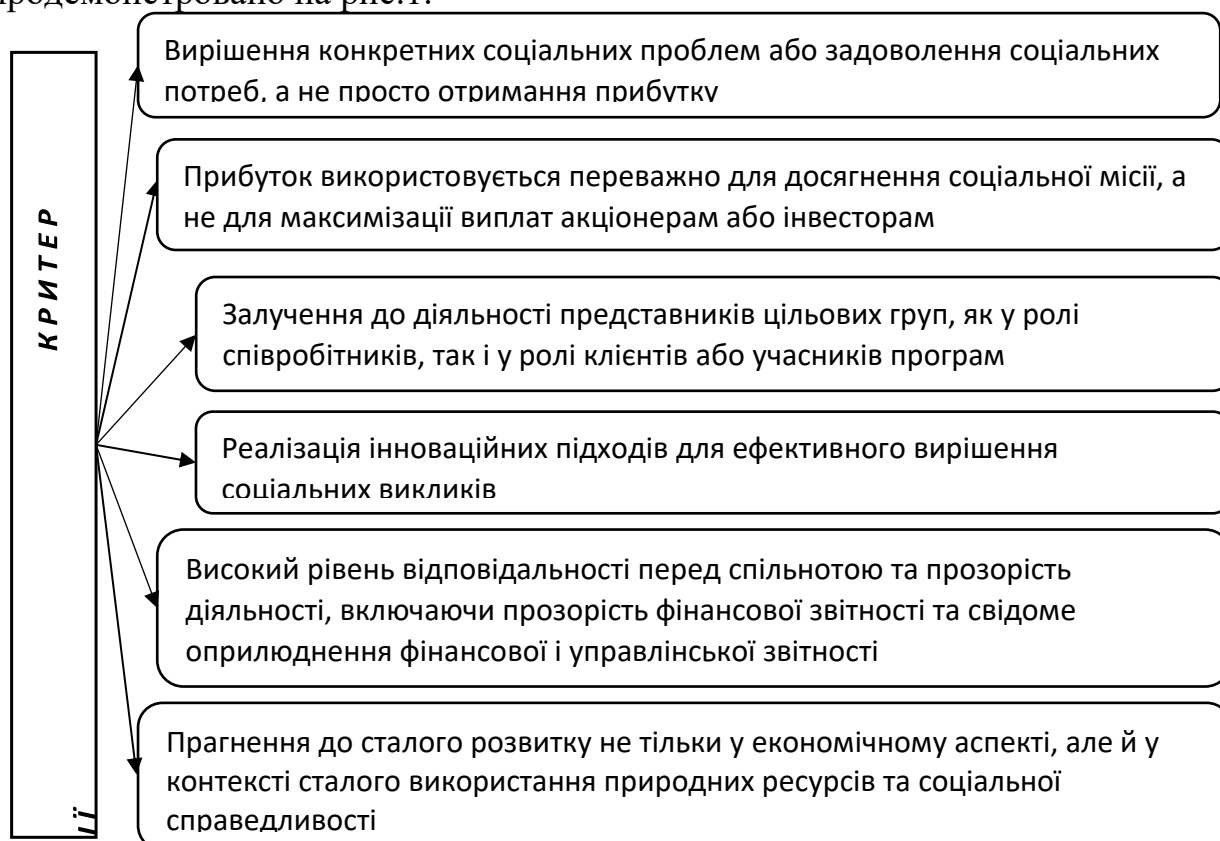

Рисунок 1. – Критерії визначення соціального підприємництва [3]

Розвиток соціального бізнесу є не просто новітнім трендом, а необхідністю для створення стабільного та справедливого майбутнього країни. Воно представляє собою унікальну можливість для України не лише економічно, але й соціально відновитися. Дане явище має потенціал значно вплинути на економічну ситуацію в країні, створюючи нові робочі місця, сплачуючи податки та залучаючи інвестиції.

Соціальні підприємства, як правило, зосереджуються на тих аспектах суспільного життя, які часто залишаються поза увагою традиційного бізнесу. Вони не тільки забезпечують економічний розвиток, а й сприяють формуванню більш свідомого та активного суспільства. Соціальні підприємці мотивують громадян бути активнішими, відповідальнішими та стійкішими до різних кризових ситуацій. Завдяки цим підприємствам люди отримують можливість брати участь у вирішенні соціальних питань, що, в свою чергу, підвищує їхню впевненість у собі та власних силах.

У таблиці 1 запропоновано матрицю SWOT-аналізу діяльності соціальних підприємств в умовах воєнного стану [4]

Таблиця 1

Матриця SWOT-аналізу діяльності соціальних підприємств у сучасних умовах ризиків воєнного стану

Сильні сторони	Слабкі сторони
<p><i>Мобілізація фінансових та людських ресурсів:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - орієнтація на вирішення соціально значущих проблем підвищила здатність залучати донати, грантові ресурси, соціальні інвестиції тощо; - сприяння високої вмотивованості мобілізації людських ресурсів, через залучення волонтерів. <p><i>Інновації та гнучкість діяльності:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - впровадження інноваційних продуктів та/або інноваційних рішень для вирішення соціальних проблем, які виникли в умовах війни; - швидка адаптація організаційно-управлінської структури відповідно до мінливих зовнішніх умов. <p><i>Соціальна відповідальність:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - співпраця з міжнародними організаціями та урядовими органами для ефективної реалізації соціальних проєктів; - підтримка громад та доступність соціальних послуг під час війни. 	<p><i>Обмежені фінансові та трудові ресурси:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - зменшення іноземних і/та внутрішніх інвестиційних потоків; - міграція економічно активного населення, молоді та дітей. <p><i>Нестабільність та ризики воєнного стану:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - загрози фізичній безпеці працівників, руйнування об'єктів інфраструктури, блек-аути, ускладнення виконання соціальних проєктів; - порушення логістичних зв'язків. <p><i>Мінливі та важко прогнозовані зовнішні умови:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - зміни в політичних умовах, у нормативно-правовій базі, в урядовій стратегії можуть призвести до неспроможності соціальних підприємств ефективно функціонувати; - ускладнення здатності надавати соціальні послуги
Можливості	Загрози
<p><i>Сприяння підвищенню зайнятості:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - формування освітніх та професійних навичок соціально вразливих груп населення. <p><i>Сприяння соціальній реабілітації:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - працевлаштування в соціальних підприємствах ВПО та військовослужбовців. <p><i>Партнерство з гуманітарними організаціями:</i></p>	<p><i>Руйнування інфраструктури:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - пошкодження/руйнування об'єктів інфраструктури соціальних підприємств. <p><i>Зростання соціальних проблем:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - загострення соціальних проблем і протиріч, що ставить під загрозу ефективність соціальних програм. <p><i>Втрата донорської підтримки:</i></p>

- співпраця з гуманітарними організаціями;	- зменшення інтересу фінансових, правових донорів у фінансуванні соціальних проєктів.
--	---

Оскільки Україна прагне інтегруватися в європейський простір, соціальні підприємці відіграють важливу роль у зміцненні міжнародного авторитету держави. Їхня діяльність демонструє прагнення до інновацій, соціальної відповідальності та сталого розвитку, що є важливими критеріями для міжнародного співтовариства.

Важливим аспектом розвитку соціального підприємництва є підтримка з боку світових і локальних організацій. Дані організації можуть надавати консультації, організовувати програми неформальної освіти та лобіювати інтереси соціальних бізнесів на різних рівнях. Проте для досягнення значного прогресу необхідна активна підтримка з боку держави та місцевих органів влади. Це може включати визнання соціального підприємництва, фінансову підтримку, а також навчальні програми, що підвищують кваліфікацію підприємців.

На сьогодні існує безліч програм підтримки для соціальних підприємств. Однією з таких ініціатив є програма «18:35. Бізнес-підтримка» [5], яка активно працює з 15 молодіжними соціальними підприємствами. Програма забезпечує їм не лише бізнес-консалтинг, а й гранти до 10 тисяч доларів для розвитку їхньої діяльності. Дане фінансування може стати ключовим фактором у розширенні бізнесу, поліпшенні послуг та продуктів, а також у вирішенні соціальних питань на локальному рівні.

Отже, соціальне підприємництво не лише допомагає вирішувати нагальні соціальні проблеми, але й має величезний потенціал для економічного зростання. Воно є необхідним для створення стабільного, інклюзивного та процвітаючого майбутнього України, де всі громадяни матимуть рівні можливості для реалізації своїх потенціалів. Соціальне підприємництво, таким чином, стає важливим елементом для досягнення соціального прогресу, економічної стабільності та загального благополуччя в країні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Що таке соціальний бізнес і чому він потрібен Україні: розглядаємо основи соціального підприємництва. URL: <https://www.village.com.ua/village/business/sotsialne-pidpryemnytstvo/349889-social-business>
2. Соціальне підприємництво як відповідь суспільства на соціальні потреби // ТОВ «ЛІГА ЗАКОН»: [Веб-сайт]. 2021. URL: https://biz.ligazakon.net/interview/205014_sotsialnepdprimnitstvo-yak-vdpovd-susplstva-na-sotsaln-potrebi
3. Перезовова І.В., Обельницька Х.В., Шепель Т.В., Неміш Ю.В. Засади розвитку соціального підприємництва на тлі переходу до економіки спільної участі. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/943/836>
4. Бойда С.В. Соціальне підприємництво як інструмент післявоєнної відбудови економіки України. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3281/3205>
5. 18:35 Бізнес підтримка для молодіжних підприємств. URL: <https://schoolofme.me/18-35>